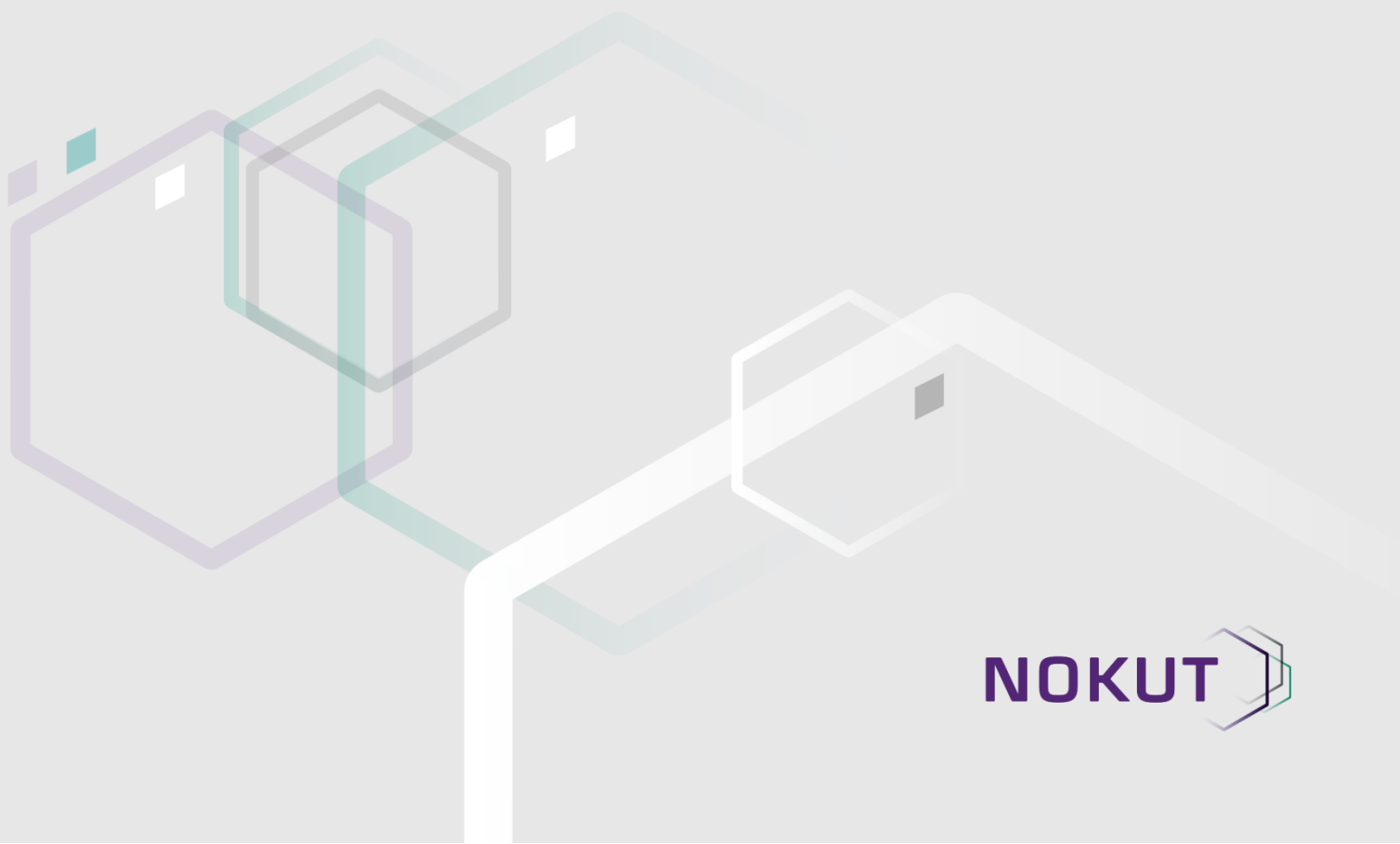

NOKUTs veiledninger

Tillegg til veiledning om akkreditering av studietilbud

For nye søkere

NOKUT

Innhold

1	Krav til nye søkere	1
1.1	§ 2-1. Aktuelle krav i lov om universiteter og høyskoler med tilhørende forskrifter skal være oppfylt.	1
1.1.1	Til Styringsordning	1
1.1.2	Til Reglement	2
1.1.3	Til Klagenemnd.....	3
1.1.4	Til Læringsmiljøutvalg.....	4
1.1.5	Til System for kvalitetssikring	4
1.1.6	Til Utdanningsplan	4
1.2	Spesielt om ansettelse av fagmiljøet for nye søkere.....	5

1 Krav til nye søkere

I denne veiledningen som er et tillegg til [veiledning om akkreditering av studietilbud](#), finner helt nye søkere til NOKUT informasjon om:

- 1) Grunnleggende forutsetninger for akkreditering - hvilke krav som stilles til alle som skal drive høyere utdanning.
- 2) Veiledning knyttet til ansettelse av fagmiljø for en helt ny institusjon.

Vi gjør oppmerksom på at søknader som ikke på en tydelig måte viser hvordan kravene som stilles her er oppfylt, ikke egner seg for sakkyndig vurdering og vil bli administrativt avvist.

1.1 § 2-1. Aktuelle krav i lov om universiteter og høyskoler med tilhørende forskrifter skal være oppfylt.

Merknad

Bestemmelsen innebærer en presisering av krav i studiekvalitetsforskriften § 3-1 (4).

NOKUT forutsetter at kravene i studiekvalitetsforskriften § 3-1 (4) er oppfylt ved enhver institusjon til enhver tid.

Ved akkreditering av studietilbud fra institusjoner som ikke har institusjonsakkreditering, vil NOKUT ved søknad om akkreditering vurdere om institusjonen oppfyller krav i universitets- og høyskoleloven: Styringsordning, reglement, klagenemnd, læringsmiljøutvalg, utdanningsplan, vitnemål og Diploma Supplement og kvalitetssikringssystem.

Med reglement menes her både forskrifter, for eksempel studier, opptak og eksamen, og andre styrende dokumenter ved institusjonene som har betydning for kvaliteten i den høyere utdanningen institusjonen tilbyr. Reglementet må også inneholde bestemmelser for godskrivning og faglig godkjenning, jf. universitets- og høyskoleloven § 3-5.

Veiledning

Her vil særlig krav til styringsordning, reglement, klagenemnd, læringsmiljøutvalg, utdanningsplan, og kvalitetssikringssystem bli nærmere omtalt.

Vitnemål og Diploma supplement skal alle legges ved, så det ligger i «hovedveiledningen».

1.1.1 Til Styringsordning

Universitets- og høyskolelovens (uhl) del I gjelder både for statlige og private institusjoner. Uhl. del II har egne særskilte bestemmelser for private institusjoner og uhl. del III har særskilte bestemmelser for statlige universiteter og høyskoler.

Særskilte bestemmelser for private institusjoner

Organisasjonsformer og styresammensetning

- Organisasjonsform

Private universiteter og høyskoler skal være organisert som aksjeselskaper etter aksjeloven eller stiftelser etter stiftelsesloven. I begge tilfeller er det klare krav i hhv aksjeloven og stiftelsesloven til organisasjonsform, styrets sammensetning og til rapportering og regnskap knyttet til tilskudd og egenbetaling. Dette følger av forslag til nye bestemmelser i uhl., jf. Prop. 44 L (2016-2017) proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak) og Endringer i lov om universiteter og høyskoler og lov om fagskoleutdanning (organisasjonsform, disponering av tilskudd og egenbetaling mv).

Styret har ansvaret for å lede virksomheten og skal sørge for at studentene får den utdanningen som er forutsatt som grunnlag for akkrediteringen, at alle vilkår for eventuelle offentlige tilskudd overholdes, og at virksomheten drives i samsvar med lover og forskrifter.

Styret kan delegere sin vedtaksmyndighet til andre ved institusjonen i den utstrekning det ikke følger av uhl. at styret selv skal fatte vedtak, eller det er andre særlige begrensninger i adgangen til å delegere.

Styret selv skal fatte vedtak om at det etter styrets skjønn er forsvarlig å starte opp et nytt studietilbud. Denne myndigheten kan ikke delegeres til andre ved institusjonen.

Styret for den akkrediterte virksomheten skal være det samme styret som for rettssubjektet

- Styrets sammensetning

Aksjelovens og stiftelseslovens bestemmelser om styresammensetning gjelder for private universiteter og høyskoler. Aksjeloven har bestemmelser om styresammensetning i lovens kap. 6. Stiftelsesloven har bestemmelser om styresammensetning i lovens kap. 24.

I tillegg gjelder bestemmelsene i uhl. § 8-1. Dette betyr at styret for private universiteter og høyskoler skal ha minst fem medlemmer. Styret skal ha representanter fra studenter og ansatte. Hvis styret har mer enn ti medlemmer, skal hver av gruppene studenter og ansatte ha minst to medlemmer hver. Kravene i likestillingsloven § 21, jf. § 7-6 tredje ledd, om representasjon av begge kjønn, skal være oppfylt innenfor den enkelte valgkrets.

Noen institusjoner tilbyr fagskoleutdanning i tillegg til høyere utdanning. Kravene til styresammensetning etter uhl. er ikke de samme som etter fagskoleloven. Uhl.'s krav til styresammensetning må være oppfylt for akkreditering av studier etter denne loven.

1.1.2 Til Reglement

Det kan variere hvilke reglementer som er utarbeidet ved den enkelte institusjonen. Ofte vil reglementene ha karakter av instruks eller forskrift.

Iht forvaltningsloven § 2 c) regulerer forskrift rettigheter og plikter for et ubestemt antall eller en ubestemt krets av personer. For eksempel så vil bestemmelser som gjelder alle studenter som til enhver tid har studierett ved en institusjon være en forskrift. Generelt kan man si at bestemmelser som er bestemmende for studentenes rettigheter og plikter skal gis i form av forskrift. Mange institusjoner har for eksempel forskrift om opptak, studier og eksamen som regulerer alle forhold knyttet til gjennomføring av et studietilbud. Disse forskriftene inneholder ofte bestemmelser om saksbehandling ved ulike disiplinærsanksjoner og generelle regler for studentenes klageadgang. For utdanninger med nasjonale rammeplaner må forskriftene ta utgangspunkt i disse rammeplanene.

Instruks vil ofte være bestemmelser som regulerer virksomheten for ulike råd og utvalg ved institusjonen.

Institusjoner innen høyere utdanning som tilbyr akkrediterte studier etter uhl. skal godskrive beståtte emner, fag, eksamener eller prøver fra andre institusjoner som tilbyr akkrediterte studier, og kan vurdere fritak tilsvarende på grunnlag av annen velegnet eksamen eller prøve. Se også Forskrift om godskriving av høyere utdanning.

Prosedyrer for slik godskriving bør bla inneholde bestemmelser for godskriving og faglig godkjenning, jf. uhl. § 3-5. Bakgrunnen er at Standards and guidelines for quality assurance in the European Higher Education Area, ESG, i mai 2015 fikk en ny standard 1.4, som innebærer at: «Institusjonene skal konsekvent anvende forhåndsdefinerte og offentliggjorte regler som dekker alle faser av «studietiden», dvs. studentopptak, studieprogresjon, godkjenning og sertifisering.» I utdypingen av denne standarden heter det «Rettferdig godkjenning av kvalifikasjoner fra høyere utdanning, studieperioder og tidligere opplæring, herunder godkjenning av realkompetanse, er viktige komponenter for å sikre studentenes studieprogresjon, samtidig som det fremmer mobilitet.»

1.1.3 Til Klagenemnd

Det følger av uhl. at alle institusjoner skal ha en (lokal) klagenemnd, og det er styret som er ansvarlig for å opprette nemnda. Klagenemndas sammensetning fremgår av uhl.

Nemnda skal ha fem medlemmer med personlige varamedlemmer. Lederen og varamedlemmet for lederen skal fylle de lovbestemte kravene for lagdommere, og skal ikke være ansatt ved institusjonen. At de skal fylle kravene for lagdommere vil si at de må ha fylt 25 år, og ha juridisk embetseksamen eller mastergrad i rettsvitenskap.¹ To av medlemmene skal være studenter. Studenter og ansatte skal være fullverdige medlemmer av klagenemnda.

Institusjoner kan velge å samarbeide med andre institusjoner om en klagenemnd. I så fall vil leder og vara for leder være felles for de samarbeidende institusjonene. Studentene og evt. ansatte må tilpasses etter institusjonen klagesaken kommer fra. Ved samarbeid om klagenemnd, må det inngås en avtale mellom institusjonene.

Uhl. § 5-1 (1) sier at nemnda skal behandle klager fra studenter over enkeltvedtak. Enkeltvedtak er vedtak som gjelder rettigheter og plikter til en eller flere bestemte personer, jf. forvaltningsloven § 2 b).

¹ Jf. Lov om domstolene 13 august 1915 nr. 5 (domstolsloven) § 54

Dersom styret ønsker at klagenemnda skal behandle andre klagesaker enn saker som gjelder enkeltvedtak, må styret bestemme dette for eksempel gjennom instruks til klagenemnda. Dette kan for eksempel gjelde annullering av eksamen eller prøve eller utestenging eller bortvisning. I saker der den lokale klagenemnda avgjør saker i første instans, vil det være en nasjonal, felles klagenemnd for studentsaker som fatter endelig vedtak i saken etter en eventuell klage.

1.1.4 Til Læringsmiljøutvalg

Alle institusjoner innen i høyere utdanning skal ha et læringsmiljøutvalg (LMU). Kravene til og oppgavene for LMU fremgår av uhl. Det følger blant annet av loven at studentene og institusjonen skal ha like mange representanter hver i utvalget. Utvalget velger hvert år leder vekselvis blant institusjonens ansatte og studentene.

1.1.5 Til System for kvalitetssikring

Det følger av uhl. at alle institusjoner innen høyere utdanning skal ha et tilfredsstillende internt system for kvalitetssikring, jf. uhl. § 1-6. Slike systemer skal blant annet inneholde ordninger som sikrer studentevalueringer (Se studietilsynsforskriften kapittel 4).

1.1.6 Til Utdanningsplan

Det følger av uhl. at alle institusjoner innen høyere utdanning skal utarbeide en utdanningsplan for studenter som tas opp til studier av 60 studiepoengs omfang eller mer, jf. uhl. § 4-2. Utdanningsplanen skal inneholde bestemmelser for institusjonenes ansvar og forpliktelser overfor studenten, og studentenes forpliktelser overfor institusjonen og medstudenter.

KD viser i Ot.prp. nr. 79 (2003-2004) Om lov om universiteter og høyskoler til at forhold som er særlig viktige for studenter skal fremgå av utdanningsplanene, slik som henvisninger til studieplan, eksamensforskrifter, og annet regelverk som regulerer rettigheter og plikter for studenter.

For søkere som skal søke NOKUT for første gang, må søknaden minst inneholde:

- Beskrivelse av styringsordningen ved institusjonen og hvordan denne oppfyller kravene i loven
- Beskrivelse av alle reglementer som har betydning for styring av institusjonen
- Beskrivelse av ordningen for klagenemnd ved institusjonen
- Beskrivelse av hvordan kravet til læringsmiljøutvalg er oppfylt ved institusjonen
- Beskrivelse av hvordan kravet til utdanningsplan er oppfylt
- Beskrivelse av og begrunnelse for opptakskravene til studiet
- Angivelse av tidspunkt for opptak til studiet og studiestart, med begrunnelse
- Beskrivelse av og begrunnelse for rangeringsregler
- Beskrivelse av og begrunnelse for hvordan andre relevante forskrifter er oppfylt
- Hvis utdanningen er rammeplanstyrt, må det beskrives og begrunnes hvordan rammeplanen er oppfylt i studiet
- Hvis relevant, beskrivelse og begrunnelse for hvordan sertifisering skal oppnås og hvem som er sertifiseringsmyndighet

For studietilbud som er underlagt opptaksforskriften (bachelorgradsnivå) må søkeren i tillegg informere om:

- Hvordan studiet oppfyller kravene til førstegangsvitnemålskvoter, og eventuelle andre relevante kvoter
- Vurdering av om det er nødvendig å søke Kunnskapsdepartementet om unntak fra opptaksforskriften, med begrunnelse for dette

Vedlegg:

- Firmaattest fra Brønnøysundregisteret (private institusjoner)
- Styringsordning
- Styrevedtekter
- Eksamensreglement og institusjonens bachelorgradsreglement
- Andre relevante reglementer
- Reglement for klagenemnd og eventuell avtale om samarbeid om klagenemnd
- Bestemmelser om læringsmiljøutvalg
- Mal for utdanningsplan
- Systembeskrivelse av kvalitetssikringssystem

1.2 Spesielt om ansettelse av fagmiljøet for nye søkere

Når en ny institusjon søker NOKUT om akkreditering av et bachelorgradsstudium innenfor høyere utdanning, er ikke institusjonen enda underlagt Universitets- og høyskoleloven. Det vil si at institusjonen enda ikke har myndighet selv til å plassere sine ansatte i vitenskapelige stillinger. Søkeren må oppnevne en uavhengig komité for å gjøre en kompetansevurdering av de ansatte. Kriterier for ansettelse og fremgangsmåte og kriterier for opprykk i undervisnings- og forskerstillinger finnes i [forskrift om ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger](#). I søknaden skal søkeren redegjøre for at kompetansevurderingen er gjort i tråd med forskriften, og i tillegg legge ved dokumentasjon på kompetansevurderingene.

Det er naturlig at søkeren skriver om dette i tilknytning til § 2-3 1 og §2-3 4 i søknaden. Det er en forutsetning for å kunne utvikle studietilbudet, at en vesentlig del av fagmiljøet er på plass før det søkes om akkreditering. For helt nye søkere ber NOKUT om at det legges ved ansettelseskontrakter for de fagpersonene som er knyttet til institusjonen. Dersom det er noen stillinger som enda ikke er besatt, ber vi om at dere legger ved stillingsutlysningen eller en kompetanseprofil på de som dere kommer til å ansette, slik at det er mulig å vurdere for de sakkyndige. Dersom viktige deler av fagmiljøet mangler på søknadstidspunktet, for eksempel at det mangler personer med førstestillingskompetanse eller at det ikke er nok ansatte i hovedstilling ved institusjonen, vil NOKUT kunne avvise søknaden administrativt.

Huskeliste for vedlegg

Vedlegg	Vedlegg nr.
Firmaattest fra Brønnøysundregisteret (private institusjoner)	
Styringsordning	
Styrevedtekter	
Eksamensreglement og institusjonens bachelorgradsreglement	
Andre relevante reglementer	
Reglement for klagenemnd og eventuell avtale om samarbeid om klagenemnd	
Bestemmelse om læringsmiljøutvalg	
Mal for utdanningsplan	
Systembeskrivelse av kvalitetssikringssystem	
Dokumentasjon på kompetansevurdering av ansatte	
Ansettelseskontrakter for fagmiljøet	